

Vastaus valtuustoaloitteeseen; Sallitaan kaikille hammaslääkäreille osa-aikatyö, Kaunismäki ym

Aluehallitus 15.09.2025
ÖVPH/737/00.02.00/2025

Valmistelija Penttinen Erkki
Lisätietoja: puhelinnumero: 040 359 2922, etunimi.sukunimi@ovph.fi

Aluevaltuutettu (v 2024 vara-aluevaltuutettu) Toni Kaunismäki, ym. ovat tehneet 10.6.2024 valtuustoaloitteen osa-aika työn sallimisesta kaikille hammaslääkäreille. Liitteenä olevassa aloitteessa esitetään, että osa-aika työn salliminen on "yksi konkreettinen askel hammaslääkärien rekrytointiongelmien ratkaisemiseksi".

Johtavan hammaslääkärin Hanna Kangasmaan selvityksen mukaan nykykäytäntö Pohjanmaan hyvinvointialueella on, että vakituksessa työsuhteessa olevat hammaslääkärit tekevät pääosin kokoaikaista työviikkoa (38t 15min). Osa-aikainen työ on tällä hetkellä ollut mahdollista niille pienten lasten vanhemmille, joilla siihen on lakisääteinen mahdollisuus. Osittainen hoitovapaa (80% työaika) on ollut mahdollinen lapsen perusopetuksen toisen lukuvuoden loppuun asti. Lisäksi osa-aikainen työ on vakinaisessa työsuhteessa tai virassa ollut sallittua, jos toinen työpaikka on ollut jokin julkinen taho (yliopistosairaala, YTHS tai vankiterveydenhuolto). Myös jaksamissyistä on voinut osa-aikatyötä tehdä yksilöllisen arvion mukaisesti. Määräaikaisissa työsuhteissa on ollut mahdollista tehdä sellaista viikkotuntimäärää, kun se toimintaan on ollut mahdollinen sovittaa.

Nykyinen perushoidon kiireettömän hoidon tilanne määrittelee sen, että hyvinvointialueella ei voida mahdollistaa osa-aika työtä laajemmin. Osassa hyvinvointialuetta ollaan kaukana hoitotakuun (6kk) velvoitteista. Suurien säästövelvoitteiden alla ei ole mitään mahdollisuutta korvata osa-aika työn tuloksena jääviä työpäiviä vuokratyövoimalla. Henkilöstövuokraukseen ei juurikaan ole määrärahoja käytettävissä (käytetään erikoishammaslääkäreiden vuokraukseen). Lakisääteiset velvollisuudet koskettavat myös erikoishammaslääkärille pääsyä. Osa-aikatyön salliminen vakinaisille perustyyön hammaslääkäreille todennäköisesti kasvattaisi jo kestäättömän pitkään kiireettömän hoidon jonoa.

Suun terveydenhuollossa työskentely on hammaslääkärin ja hammashoitajan parityötä. Hammaslääkäri sitoo aina myös yhden hoitajan työpanoksen. Kokonaiskuvio on vaikea rakentaa, jos työviikot ovat erilaisia. Monesti työntekijöiden toivovat tiettyjä (ti-to) viikonpäiviä. Tällöin hammashoidon työhuoneiden käyttöaste on muina päivinä tehotonta. Arkipäivystys-, koululais- ja jonopotilas- vastuut on mahdoton jakaa tasapuolisesti, kun tekijöitä ei koko viikolle ole. Koska velvoitteet arkipäivystyksen sekä lasten ja nuorten tarkastusten sekä hoidon osalta ovat päivittäin työllistäviä, joutuvat hammaslääkärit näiden työvelvoitteiden edessä myös hyvin eriarvoiseen asemaan. Jos on tehty osa-aikatyötä, ei ole voitu osallistua jononpurkutyöhön, jota lisätyönä iltaisin ja viikonloppuisin tehdään paikallisen jononpurkusopimuksen mahdollistamana. Jos kaikille sallitaan osa-aikatyö, virka-ajan ulkopuolella tehtävää jononpurkutyötä ei voitaisi enää tehdä.

Osa-aikatyön mahdollistaminen vakinaisessa työsuhteessa oleville ei ratkaisisi kiireettömän hoidon jonotilannetta. Kun kiireettömän hoidon hoitojonot saadaan toivottavasti tulevaisuudessa purettua koko alueella, voidaan perushoidon hammaslääkäreiden osalta hyvinkin harkita osa-aikatyön mahdollisuutta uudestaan. Erikoishoidon hammaslääkäreiden osa-aikatyön osalta käytetään yksilöllistä harkintaa huomioiden kunkin erikoisalalan sen hetkinen tilanne. Tämän tulee perustua toiminnan tarpeisiin (hoitotakuu) ja huomioida, että uusia erikoishammaslääkäreitä on erittäin vaikea alueelle saada.

Työssä jaksamista ja pitovoimaa voidaan tukea eri tavoin. Hammaslääkäriinjassa on panostettu uusien hammaslääkäreiden perehdytykseen sekä kehitetty "Ensimmäinen vuosi

hammaslääkärinä Pohjanmaan hyvinvointialueella” –ohjelma. Perushoidon hammaslääkäreille järjestetään kuukausittain konsultaatioamupalaverit erikoissairaanhoidosta. Sisäisiä koulutuspäiviä on järjestetty oman organisaation voimin, siten, että omat erikoishammaslääkärimme ovat luennoineet. Jatkuvasti on mahdollisuus tutustua erikoishoittoon esim. suupoliklinikan ja perusterveydenhuollon erikoishammaslääkäreiden toimintaan. Suupoliklinikan ylihammaslääkärit ovat jalkautuneet hammashoitoloihin pitämään hands’ on –koulutuksia. Erikoishammashoidon (perusterveydenhuolto) erikoishammaslääkäreillä on säännöllinen puhelinaika kollegoiden konsultaatioita varten. Työnantaja on kustantanut hammaslääkäreille useita ulkoisia koulutuksia vuoden aikana koulutusrahan puitteissa.

Valtuustoaloitteesta on keskusteltu laajasti hyvinvointialueen johtoryhmässä ja todettu, että hammaslääkäreiden osa-aikatyön mahdollistamiseen liittyvät linjaukset ovat hyvinvointialueen henkilöstöjaostossa tehdyn osa-aikatyötä koskevan nykyisen linjauksen mukaisia. Syksyllä käynnistettävän henkilöstöohjelman päivittämisen yhteydessä tarkastellaan koko organisaation osalta henkilöstöpolitiikkaan liittyen osa-aikaisen työajan käytön mahdollistamista eri tehtävissä.

Sektorijohtaja työikäiset Penttinen Erkki

ehdottaa, että vastauksena valtuustoaloitteeseen hallitus esittää, että suunterveydenhuollon kiireettömän hoidon jonotilanteen vuoksi ei ole mahdollista toteuttaa aloitteessa esitettyä laajaa osa-aikatyön osuuden kasvattamista nykyisestä. Osa-aikatyön mahdollistaminen virka- ja työehtosopimuksen ja lakisääteisiä velvoitteita laajemmin vakinaisessa työsuhteessa oleville ei ratkaisisi kiireettömän hoidon jonotilannetta vaan todennäköisesti kasvattaisi jo pitkää kiireettömän hoidon jonoa. Aluehallitus ehdottaa aluevaltuustolle, että aloite on täten loppuun käsitelty.

Päätös: